

Hoogstraten, Elsakker

(Hoogstraten, Antwerpen)

2024B316

NOTA

PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Landschappelijk Bodemonderzoek

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC]

2440 GEEL

LIESDONK 5

AUTEUR:

Wouter Vennekens

ERKEND ARCHEOLOOG:

W. Vennekens (OE/ERK/Archeoloog/2022/00005)

INHOUDSTAFEL

INHOUDSTAFEL	1
INLEIDING	2
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR VRIJGAVE FASE 1	3
1.1 Administratieve gegevens	3
1.2 Synthese	4
1.3 Gemotiveerd advies	6
BIBLIOGRAFIE	7
BIJLAGE	8

INLEIDING

De initiatiefnemer plant het verleggen van de Verheideloop en het plaatsen van proppen als stuw op de Blikloop in het Domeinbos De Elsakker te Hoogstraten. De totale oppervlakte van de betrokken percelen bedraagt 32974m², de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen bedraagt 1598m².

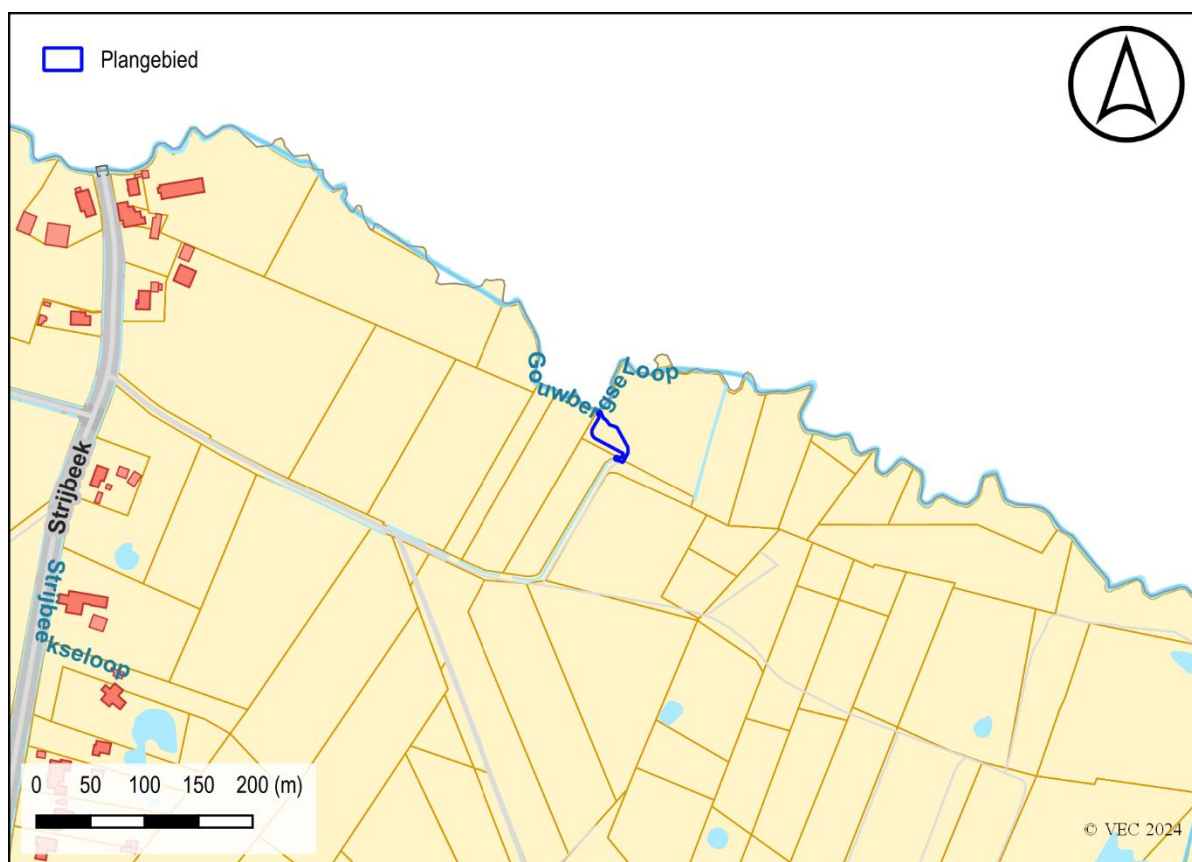
Het projectgebied situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als landschappelijk waardevol agrarisch gebied en bosgebied. Het plangebied situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een gebied waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt omdat de gecombineerde oppervlakte van de geplande bodemingrepen meer dan 1000 m² bedraagt en de gecombineerde oppervlakte van de kadastrale percelen waarop de aanvraag betrekking heeft meer dan 3000 m² bedraagt. Het vervolgonderzoek spitst zich enkel toe op het terrein van "Locatie 1" (cfr. archeologienota).

VLAAMS ERFGOED CENRTRUM [VEC] is aangesteld om deze archeologienota in de eerste plaats door middel van een bureaustudie op te maken met het oog op een advies naar uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding, of vrijgave van het terrein.

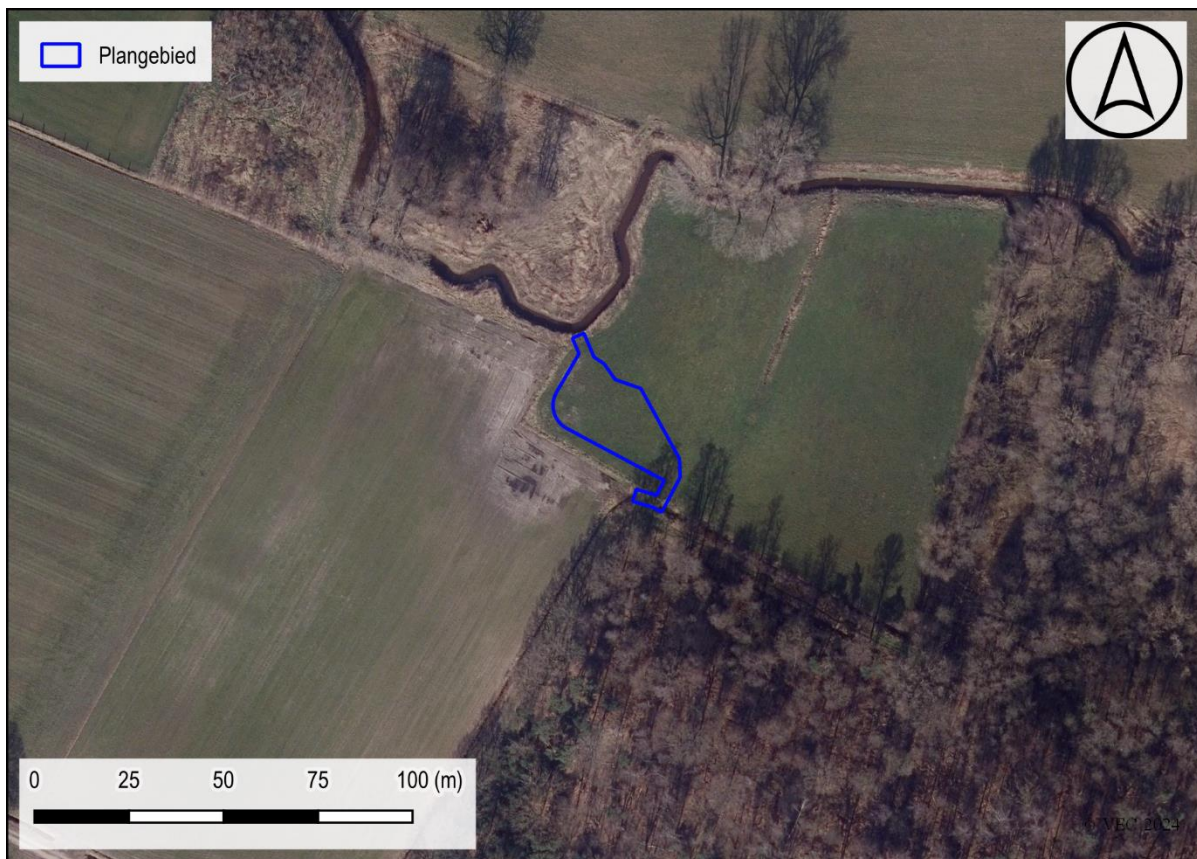
1. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR VRIJGAVE FASE 1

1.1 Administratieve gegevens

PROJECTCODE	2024B316	
ERKENNINGSNUMMER	OE/ERK/ARCHEOLOOG/2015/0071	
BOUNDING GEOMETRY	X ₁ : 180140	Y ₁ : 243135
	X ₂ : 180173	Y ₂ : 243181
KADASTER	Hoogstraten, 4 AFD, sectie A, perceelnummer 23B	

Figuur 1: Ruime situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).

Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. luchtfoto (© geopunt).

1.2 Synthese

De initiatiefnemer plant het verleggen van de Verheideloop (locatie 1) en het plaatsen van proppen als stuw op de Blikloop (locatie 2) in het Domeinbos De Elsakker te Hoogstraten. Op locatie 1 wordt de Verheideloop gedeeltelijk verontdiept en gedeeltelijk gedempt, ook wordt een afwateringsgracht gedempt. Er wordt daarnaast een nieuwe afvoergeul met buffer op de Verheideloop aangelegd (646m² en max. 90cm diep). Op locatie 2 worden 4 grondproppen aangelegd in de Blikloop. De grond hiervoor wordt afgegraven van de ooit aangelegde wallen op de oever van deze Blikloop.

Het plangebied bevindt zich in een tamelijk laaggelegen zone van de Noorderkempen. Locatie 1 bevindt zich in de vallei van de Gouwbergse loop op ca. 8-9mTAW. Locatie 2 bevindt zich op de Blikloop die via de Gouwbergse loop in de Mark stroomt. De Blikloop doorsnijdt een hoger gelegen rug die rond de locaties voor de proppen varieert tussen 13,5mTAW in het zuiden en 11,5mTAW in het noorden.

Op de Tertiair geologische kaart staat aangegeven dat zich binnen het plangebied de Formatie van Merksplas bevindt. Locatie 2 en het oostelijke deel van locatie 1 bevindt zich ter hoogte van quartair profieltype 25 met getijdenafzettingen uit het Vroeg-Pleistoceen, fluviatiele afzettingen uit het Vroeg-Pleistoceen en eolische afzettingen uit het Weichseliaan. Het zuidwestelijke deel van locatie 1 bevindt zich ter hoogte van quartair profieltype 22 met getijdenafzettingen van het vroeg-Pleistoceen en eolische afzettingen van het Weichseliaan. Het meest noordelijke deel van locatie 1 bevindt zich ter hoogte van quartair profieltype 22a. Deze bevat dezelfde opbouw dan profieltype 22, maar werd in het Holocene afgedekt door fluviatiele afzettingen. De bodem op locatie 1 bestaat uit een zeer natte lemig zandbodem zonder profiel of een natte zandbodem zonder profiel. Op locatie 2 is een matig natte of natte zandbodem met duidelijke ijzer en/of humus B horizont aanwezig.

Het plangebied bevindt zich in het uiterste noorden van Hoogstraten, in deelgemeente Meerle.. De geschreven bronnen alsook archeologisch vondsten wijzen erop dat er in Meerle al vóór de 13de eeuw een leefgemeenschap bestond, vermoedelijk in de buurt van de huidige kerk. De naam Meerle wijst op een bosrijke, moerassige streek. Het plangebied bevindt zich in de 18de-19de eeuw in een groot moerassig heidegebied of ter hoogte van de natte valleigronden van de Gouwbergse Loop. Het plangebied blijft ook in de 20ste eeuw onbebouwd als onderdeel van een natuurgebied met een weide op locatie 1 en bos ter hoogte van locatie 2.

De ligging van het plangebied in een groot natuurgebied pal op de grens met Nederland, zorgt ervoor dat er maar weinig meldingen in de CAI worden aangeduid in de ruime omgeving van het plangebied. In 2019-2020 werden 5 proefsleuvenonderzoeken uitgevoerd waarbij voornamelijk sporen (greppels, kuilen) en verstoringen uit de nieuwe en nieuwste tijd aan het licht kwamen. Op één van deze locaties werden bij het archeologisch booronderzoek 2 lithische artefacten uit de steentijd ingezameld.

Een landschappelijk bodemonderzoek binnen deze zone kon vaststellen dat de bodemopbouw binnen het onderzoeksgebied intact is. De waargenomen bodem is een natte zandbodem zonder profielontwikkeling. De toplaag bestaat uit een dunne A-horizont, waaronder de C-horizont aangetroffen werd. De moederbodem is geelgrijs van kleur, maar is meer gereduceerd met de toenemende diepte, zodat er rond 80 cm-mv een volledig gereduceerde, grijze C-horizont waar te nemen is. Er werden geen aanwijzingen aangetroffen die wijzen op de aanwezigheid van een artefactensite. De bodem is nat tot zeer nat en opgebouwd uit fluviatiele afzettingen, zonder profielontwikkeling. Eén boring vertoonde lokaal sterke verstoring, de aangetroffen profielopbouw strookte niet met de verwachting of andere waargenomen profielen tijdens het onderzoek. Het betreft hier allicht vergraven en geroerde grond door grond- en graafwerken ten zuiden van het terrein en aan de zuidelijk gelegen gracht.

Figuur 3: Uitgevoerd LBO en de waargenomen bodemopbouw.

1.3 Gemotiveerd advies

Op basis van het bureauonderzoek werd verder onderzoek geadviseerd, in de eerste plaats een landschappelijk bodemonderzoek. Het landschappelijk bodemonderzoek kon aantonen dat binnen het onderzoeksgebied er geen verwachting meer is voor de aanwezigheid van artefactensites.

Ondanks het advies tot vrijgeven van deze zone, blijven de bepalingen voor het melden van toevalsvondsten van kracht, conform artikel 5.4.1 van het Onroerendergoeddecreet. De civieltechnisch uitvoerder is verplicht eventuele toevalsvondsten binnen drie dagen na ontdekking te melden bij Onroerend Erfgoed.

Figuur 4: Zone voor vrijgave.

BIBLIOGRAFIE

LITERATUUR

Niet van toepassing

KAARTMATERIAAL

Niet van toepassing

DIGITALE BRONNEN

www.geopunt.be

<https://dov.vlaanderen.be>

<https://inventaris.onroenderfgoed.be>

<https://cartesius.be>

<https://loket.onroenderfgoed.be>

BIJLAGE

FIGURENLIJST

Figuur 1: Ruime situering projectgebied t.a.v. GRB-basiskaart (© geopunt).	3
Figuur 2: Situering projectgebied t.a.v. luchtfoto (© geopunt).	4
Figuur 3: Uitgevoerd LBO en de waargenomen bodemopbouw.....	5
Figuur 4: Zone voor vrijgave.	6

